

Obsah

Výchozí otázky	13

Oddíl I

Směšnost jako ponížení druhého člověka

Emoce 1: Směšnost jako ponížení (zesměšnění) někoho	19
Emoce 2: Škodolibost, či žánr?	23
Emoce 3: Snížení autority	28
Vtip: Nadávka na kulturní úrovni?	30
Emoce 4: Vyslovování zakázaného, překračování tabu	32

Oddíl II

Směšnost jako neobvyklost, nečekanost, nesrovnalost (inkongruence)

Emoce 5: Překvapení	39
Překvapení – strach, či smích?	40
Emoce 6: Záludnost světa – úsilí obrátivší se v opak	42

Oddíl III

Psychické uvolnění

Emoce 7: Pocit uvolnění	51
Emoce 8: Pocit oživení	54
Další aspekty vtipu: tabu, vypořádání apod.	55
Emoce 9: Pocit nevázanosti – hravost	57

Oddíl IV

Konstitutivní momenty vtipu

Podmínky či struktura vtipu	65
1. Nečekaná, nelogická, absurdní situace	65
2. Správné vypořádání vtipu	65
3. Pochopení, vhled	67
4. Logická nelogičnost, absurdita	68
Nemožnost činu – literatura – vtip	70
Další momenty vtipu	74
Překročení tabu	74
Oživení	75
Sdílení a legitimování postoje	75
Uvolnění duševního napětí	76
Pláč a smích	77
Zvládnout či ovládnout (Psychické napětí a jeho symbolické zmírnění)	78
Vážnost / odstup a relativizace	80
Vtip: hravost a subverze	84

Oddíl V

Pravda vtipu

a) Syrová pravda	91
b) Pravda abstraktní, jednostranná	92
c) Pravda metaforická	93
d) Pravda hyperbolická	97
e) Pravda metafyzická (existenciální)	99
f) Hravost světa a člověka	101

Závěr

Humor jakožto podvratné poznání a podvratná hravost	107
Vtipnost – inkongruence, výsměch, uvolnění	109
Smích dospělého člověka namísto pláče	113

Přílohy

Morreallovo pojetí smíchu a humoru	117
Smích a humor – konglomerát emocí	129
Mnoho povyku pro nic? – Střet světů a humor (Kazuistika ke studii <i>Filosofický pokus o lásku</i>)	144
Rozumění druhému: tolerance versus spontaneita (Příloha ke studii <i>Filosofický pokus o lásku</i>)	149
Egotičnost: vlastní svět jako jediný správný (Příloha ke studii <i>Esej o emocích</i>)	157

Zamilovanost versus partnerský vztah (Příloha ke studii <i>Filosofický pokus o lásku</i>)	158
Podnětnost druhého (Příloha ke studii <i>Filosofický pokus o lásku</i>)	159
V. I. Lenin, prezident Miloš Zeman a já	161